

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

GJALSKI

BROJ TREĆI

ZABOK, LISTOPAD 2015.

IZLOŽBE

Vanda
Jurković

~

Zlatko
Keser

~

Stjepan
Balja

OBLJETNICA

Trideset
godina
Male
nagrade
Gjalski

DOBITNIK OVOGODIŠNJE NAGRADE

Dubravko
Jelačić
Bužimski

*Nezaboravne priče
iz kavane Corso*

PROJEKT

Muzej
Gjalski

O Ksaveru Šandoru Gjalskom	3
O Danima Gjalskog	3
INTERVJU: Dubravko Jelačić Bužimski, dobitnik Književne nagrade Gjalski	4
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K.Š.Gjalski	5
Odluka Prosudbenog povjerenstva	7
OBJETNICE: Trideset godina Male nagrade Gjalski	8
Dobitnici Male nagrade Gjalski	8
Mala nagrada Gjalskom na slavu	9
INTERVJU: Valerija Novak	10
Književna tribina: Lik i djelo K. Š. Gjalskog	11
Projekt: Muzej Gjalski	11
Likovna radionica umjetničke grafike	12
Radionica kreativnog pisanja	12
Radionica: Čitaj i piši s piscem u kući pisca	12
PROJEKT: Zdravo i fino	13
Fotoradionica	13
IZLOŽBA: Vanda Jurković	14
PREDSTAVA: Plemena	14
IZLOŽBA: Zlatko Keser	14
KNJIŽEVNA VEČER: Ivana Šojat-Kučić	14
PROMOCIJA KNJIGE: Ljiljana Pavlina	15
IZLOŽBA: Stjepan Balja	15
KONCERTI: Mangroove i Željka At Ease	15

KULTURNA MANIFESTACIJA DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG 19. – 24. listopada 2015.

ORGANIZATOR: Kulturna manifestacija Dani K.Š.Gjalskog – Zabok
PREDSEDNIK: Ivan Hanžek

UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:
Tihomir Vrančić – *predsjednik*, Dušanka Mikulec Mikac – *zamjenica predsjednika*, Andreja Šagud – *tajnica*, Ingrid Lončar, Ljiljana Mokrovčak, Bibijana Šlogar, Dinka Tomašković Presečki, Sofija Keča, Biserka Jakšić, Goran Vrgoč i Aleksandar Šandor Pavišić – *članovi*

SUORGANIZATORI:
Društvo hrvatskih književnika, Pučko otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM, Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost,

dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Gradska knjižnica *Ksaver Šandor Gjalski*, Gokul, Ogranak Matice hrvatske Zabok, *Polanović*, Dvorac *Gjalski*

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:**
Stjepan Čuić, DHK – Zagreb, *predsjednik*
Ivica Matičević, DHK – Zagreb
Julijana Matanović – *prošlogodišnja dobitnica Nagrade Gjalski*
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA MALU NAGRADU GJALSKI**
Željka Horvat-Vukelja, urednica
Modre laste, predsjednica
Ines Krušelj-Vidas, Osnovna škola Gornja Stubica
Valerija Novak, Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok

POKROVITELJI: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč
MEDIJSKI POKROVITELJI: Zagorski list, Radio Kaj i Radio Zabok
DONATORI MALE NAGRADE GJALSKI I NAGRADE GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA: Školska knjiga Zagreb – Časopis *Modra lasta*, *Mozaik knjiga* Zagreb, Gradska knjižnica *Ksaver Šandor Gjalski* Zabok, *Kajkaviana* Donja Stubica, Grad Crikvenica i Grad Poreč

UVODNIK

Dragi čitatelji,
ponovno smo s vama kako bismo raznolikim temama popratili *Dane Gjalskog 2015.* Ovo je godina u kojoj obilježavamo osamdesetu godišnjicu smrti Gjalskog. Tim povodom, o liku i djelu našeg najpoznatijeg sugrađanina, govorit će se na književnoj tribini čija je moderatorica prošlogodišnja dobitnica Nagrade *Gjalski*, Julijana Matanović. Ove godine pokrenut je projekt kojeg Zabočani, ali i brojni gosti, s nestrpljenjem očekuju – Muzej Gjalski. Projekt je već predstavljen javnosti, ali svakako zaslužuje mjesto i na stranicama našeg glasila.

U ovogodišnjem broju *Gjalskog* prisjećamo se početaka Male nagrade Gjalski koja slavi svoju tridesetu obljetnicu. Donosimo intervju s ovogodišnjim dobitnikom Nagrade, Dubravkom Jelačićem Bužimskim, koji otkriva što ga povezuje s Gjalskim i što mu ova nagrada znači.

Tjedan posvećen književnosti, stvaralaštvu, kulturi i umjetnosti je pred nama. O svemu čitajte u ovom broju *Gjalskog* i dođite na programe koje smo pripremili. Srdačno vas očekujemo!

TAJNICA MANIFESTACIJE
ANDREJA ŠAGUD

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE**
Vlasta Horvatić-Gmaz, *Kajkaviana*, predsjednica
Marija Lamot, Srednja škola Krapina
Irena Labaš Vevec, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb

IZDAVAČ: Kulturna manifestacija Dani K.Š. Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok

UREDNIK: Andreja Šagud

OBlikovanje: Marina Herceg i Igor Vranješ
TIPOGRAFIJA: Nikola Đurek
WEB DIZAJN: Bojan Janjanin
TISAK: Službeni glasnik, Krapina
NAKLADA: 1000 kom.

www.danigjalskog.com

O KSAVERU ŠANDORU GJALSKOM

PIŠE INGRID LONČAR

U kuriji u Gredicama u srcu Hrvatskoga zagorja 26. listopada 1854. rodio se romanopisac i novelist Ksaver Šandor Gjalski, pravim imenom Ljubomir Tito Josip Franjo Babić. Kršten je drugoga dana u kapelici kurije, a kuma mu je bila Marija Mišanović Petropoljska, sestra autora stihova hrvatske himne.

Otac Tito odgajao je Ljubu u ilirskome duhu, a ljubav prema književnosti naslijedio je od majke Helene koja je mnogo čitala, uglavnom francuske, engleske i njemačke pisce. Odrastanje i život u plemićkoj kuriji utjecao je na izbor njegovih književnih tema, ponajprije onih koje se odnose na propadanje hrvatskoga plemstva.

U djelima je Gjalski realistički oslikao cjelokupno hrvatsko društvo svoga vremena, romantičarski oblikovao ljubavne fabule i prikazao ljepotu prirode u stilu poetskog realizma pa ga nazivaju i *hrvatskim Turgenjevom*. Hrvatski život u posljednjim desetljećima 19. stoljeća pruža Gjalskome bogatu i šarenu literarnu sliku promjena političkih sustava i svega onoga što uz to ide – od prodanih duša i korumpiranosti do svijetlih karaktera i tragičnog konflikta između ljepote prošlosti i duha novoga vremena. Pod utjecajem filozofije A. Schopenhauera Gjalski obrađuje i metafizičke i okultne teme.

Djelovao je od kasnog romantizma do modernizma, bio je i Krležin suvremenik. Gjalski je vještiji u kraćim formama, tj. novelama u kojima prevladavaju sjećanja i uspomene te opisi pejzaža i raspoloženja. Vrhuncem književnog stvaralaštva smatra se zbirka novela *Pod starim krovovima*. U djelima zapostavlja događaj, a u prvi plan stavlja razmišljanje glavnoga lika; taj pomak prema modernom psihologiziranju prethodi stvaranju hrvatskih modernista.

Pravo je studirao u Zagrebu i Beču. U to vrijeme s oduševljenjem prihvaća ideje E. Kvaternika, a nešto kasnije zastupa ideje J. J. Strossmayera da bi — razočaran političkim prilikama u novostvorenoj Jugoslaviji — političku karijeru završio kao federalist. Kao kotarski pristav službovao je u Koprivnici, Osijeku, Virovitici, Pakracu, Sisku, Sušaku i Zagrebu. Nakon 20 godina

O Danima Gjalskog

PIŠE ANDREJA ŠAGUD

Književna nagrada Ksaver Šandor Gjalski ustanovljena je u Zaboku 1979. godine povodom 125. godišnjice rođenja Ksavera Šandora Gjalskog. U početku se Nagrada dodjeljivala svake druge godine za rukopis neobjavljenog djela, međutim 1985. godine postala je godišnja književna nagrada, ugledno i prestižno priznanje piscu najboljeg objavljenog proznog književnog djela u Republici Hrvatskoj.

O najboljem književnom djelu odluku donosi prosudbeno povjerenstvo od pet članova, od kojih su dva predstavnici Društva hrvatskih književnika, dva profesori književnosti iz Zaboka, a peti član je prošlogodišnji dobitnik Nagrade

Gjalski. Nagrada se sastoji od povelje, plakete s likom K.Š.Gjalskog i novčanog iznosa. Nagradu dodjeljuju Društvo hrvatskih književnika i Grad Zabok, uz potporu Ministarstva kulture RH, Krapinsko-zagorske županije te gradova Poreča i Crikvenice.

Od početne ideje o dodjeli književne nagrade razvila se Kulturna manifestacija *Dani K.Š.Gjalskog* koja se održava svake godine krajem listopada. U okviru manifestacije organiziraju se mnogobrojni kulturni programi – izložbe, koncerti, kazališne predstave, promocije knjiga, radionica kreativnog pisanja, likovna radionica umjetničke grafike te

fotoradionica. Uz Književnu nagradu *Gjalski* dodjeljuju se i nagrade za učenike osnovnih i srednjih škola koje su ustanovljene kao poticaj proznom stvaralaštvu djece i mladih, a po uzoru na njih, u Poreču i Crikvenici, prijateljskim gradovima Grada Zaboka, ustanovljene su slične nagrade. Svi nagrađeni radovi tiskaju se u knjizi *PoZiCa* – zbirci literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice.

Dani Gjalskog najznačajnija je književna manifestacija u Krapinsko-zagorskoj županiji, a Nagrada *Gjalski* jedna od najvažnijih književnih nagrada za prozu u Republici Hrvatskoj.

DJELA (IZBOR): *Illustriřimus Battorych* (1884.), *Maričon* (1884.), *U novom dvoru* (1885.), *Pod starim krovovima* (1886.), *U noći* (1886.), *Janko Borislavić* (1887.), *Tri pripovijesti bez naslova* (1887.), *Bijedne priče* (1888.), *Iz varmedinskih dana* (1891.), *Osvit* (1892.), *Radmilović* (1893.), *Male pripovijesti* (1894.), *Mors* (1897.), *Diljem doma* (1899.), *Za materinsku riječ* (1906.), *Ljubav lajtnanta Milića* (1915.), *Dolazak Hrvata* (1924.), *Pronevjereni ideali* (1925.) – roman tiskan 1994.

službe zbog neslaganja s politikom bana Khuena Hedervaryja prisilno je umirovljen. Bio je zastupnik u Hrvatskom saboru i župan Županije zagrebačke. U dva je mandata bio predsjednikom DHK, a 1903. izabran je za počasnog člana JAZU. Djela su mu prevedena na bugarski, češki, engleski, francuski, makedonski, njemački, poljski, ruski, slovački, slovenski, švedski i talijanski jezik. Prema njegovoj pripovijesti *Maričon* skladatelj S. Albini napisao je 1901. istoimenu operu, dok je 1974. B. Ivanda prema fantastičnoj pripovijesti *Nocturno* snimio istoimeni TV film, koji je 1983. prenio na 35mm vrpcu i naslovljen *Noć poslije smrti*.

Gjalski je umro u Gredicama i pokopan na zabočkom groblju prije 80 godina, točnije 6. veljače 1935.

Dubravko Jelačić Bužimskidobitnik Nagrade *Gjalski* za zbirku pripovjedaka *Nezaboravne priče iz kavane Corso*

Priče koje odražavaju vrijeme, društvene događaje i ljudske sudbine

„Pripovijetku doživljam kao zahtjevnu proznu formu, koja na sažet način u sebi komprimira narativnu i psihološku dimenziju.“

RAZGOVARALA BISERKA JAKŠIĆ

Gdje Vas je zatekla vijest da ste dobitnik Nagrade *Gjalski* i kako ste reagirali?

Vijest me zatekla kod kuće. Obavijestio me član žirija, Ivica Matičević, a nedugo nakon toga mi je vijest potvrdila i tajnica DHK, ne znajući da sam već obaviješten. Bio sam ugodno iznenađen. No bilo bi neiskreno reći da nešto tako nisam priželjkivao.

Knjiga mi je bila u konkurenciji s toliko kvalitetnih djela da sam to primio kao izuzetno veliko priznanje.

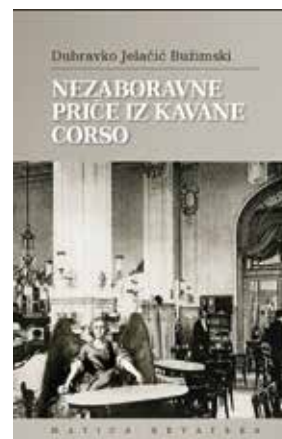
Može li se, po Vama, književna Nagrada *Gjalski* izdvojiti među nagradama za književnost koje se danas dodjeljuju?

Svaka nagrada ima vrijednost za onog tko ju je dobio. Pogotovo ukoliko

držite do njenog digniteta i do imena onih koji su je dobili prije vas. A u protekle 34 godine koliko se dodjeljuje Nagrada *Gjalski*, mogu reći da je otišla u ruke najznačajnijih i najuglednijih hrvatskih pisaca poput: Ivana Aralice, Pavla Pavličića, Gorana Tribusona, Nedjeljka Fabrija, Ive Brešana, Ratka Cvetnića, Irene Vrkljan, Ivane Šojat-Kučić, Luke Paljetka, Zvonimira Majdaka ... mogao bih još nabrajati. Osim toga, to je najveća godišnja nagrada za prozno stvaralaštvo koju dodjeljuje DHK, kojem i sam pripadam, zajedno s gradom Zabokom, a o njoj odlučuje peteročlani žiri. Naći se u tako probranom društvu pisaca, uz navedene kriterije odlučivanja, daje mi za pravo da ju izdvojim na posebno mjesto vrijednosti.

OBITELJSKO RODOSLOVLJE

No ima još jedna činjenica koja nas na posredan način povezuje, a ovom je prigodom mogu spomenuti. Naime, moj prapradjed iz varaždinskog ogranka obitelji, Fridrich Jelačić, koji je rođen 1822. godine, kršten je u Zlataru, a jedan od kumova bio je nitko drugi već Tito pl. Babić – otac Ljubomila Babića! Kao što znate, književni pseudonim Ljubomila je Ksaver Šandor Gjalski. Ovaj sam neobičan podatak nedugo našao u obiteljskom rodoslovlju, što me sada na poseban način veseli.

PRIPOVIJETKA

Pripovijetku doživljam kao zahtjevnu proznu formu, koja na sažet način u sebi komprimira narativnu i psihološku dimenziju. U njoj su se ogledali najveći svjetski pisci poput A. P. Čehova, N. V. Gogolja, E. A. Poea, G. de Maupassanta, J. L. Borgesa, J. Cortazara, R. Carvera... ima ih puno. Napokon, pred dvije godine kanadska spisateljica Alice Munro, dobila je Nobelovu nagradu baš za zbirke priča.

Je li po Vama slučajnost ili nešto drugo, kada dvije godine za redom Nagrada *Gjalski* dobivaju zbirke pripovjedaka?

Ne bih tražio posebne razloge zašto zbirke priča dvije godine za redom dobivaju Nagradu *Gjalski*. Tim više što su *Nezaboravne priče iz kavane Corso*, tematski i kompozicijski strukturirane kao romaneskna cjelina. Pripovijetku doživljam kao zahtjevnu proznu formu, koja na sažet način u sebi komprimira narativnu i psihološku dimenziju. U njoj su se ogledali najveći svjetski pisci poput A. P. Čehova, N. V. Gogolja, E. A. Poea, G. de Maupassanta, J. L. Borgesa, J. Cortazara, R. Carvera... ima ih puno. Napokon, pred dvije godine kanadska spisateljica Alice Munro, dobila je Nobelovu nagradu baš za zbirke priča.

S *Gjalskim* Vas, osim plemićkog porijekla, veže i sklonost prema fantastici koju pokazuju i nagradenoj knjizi.

Imate pravo, mogu reći da su nam te stvari zajedničke, premda u mojoj zadnjoj knjizi fantastike ima samo u tragovima. Ja sam, osim njegovih povijesnih romana, s posebnim zadovoljstvom čitao priče s fantastičnim sadržajima, kao što su *Nocturno*, *San doktora Mišića*, *Kobne slutnje*... No ima još jedna činjenica koja nas na posredan način

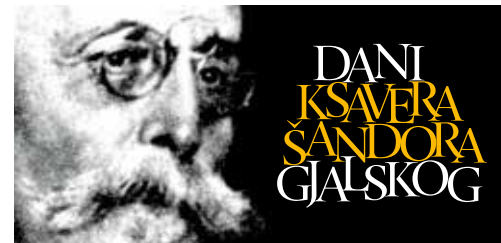
povezuje, a ovom je prigodom mogu spomenuti. Naime, moj prapradjed iz varaždinskog ogranka obitelji, Fridrich Jelačić, koji je rođen 1822. godine, kršten je u Zlataru, a jedan od kumova bio je nitko drugi već Tito pl. Babić – otac Ljubomila Babića! Kao što znate, književni pseudonim Ljubomila je Ksaver Šandor Gjalski. Ovaj sam neobičan podatak nedugo našao u obiteljskom rodoslovlju, što me sada na poseban način veseli.

Je li Vam činjenica što ste potomak plemićke obitelji Jelačić u životu donijela više dobra ili zla?

Nedavno sam u jednom intervjuu odgovorio na gotovo identično pitanje, pa da se ne ponavljam, skratit ću ga na nekoliko rečenica. Nosio sam, nosim i nosit ću svoje prezime s ponosom i odgovornošću, bez obzira što mi je na relaciji dobra i zla do sada donijelo ili će još donijeti. Mislim da je to način na koji se i mnogi drugi odnose prema svojim prezimenima. Ono što iskreno mogu još dodati, nikad zbog prezimena nisam osjećao oholost, prepotenciju ili neku izdvojenost s ljudima s kojima sam se družio. Bilo bi to infantilno i suprotno od svih mojih svjetonazora.

Za kavane *Corso*, to kultno mjesto zagrebačkih intelektualaca-umjetnika, mlađe generacije gotovo i ne znaju. Što je ona značila Vama i Vašoj generaciji?

Kad prodete pored onog što je danas ostalo od tog, kako kažete „kultnog mjesta“ na uglu Ilice i Gundulićeve, onda bi pitanje bolje glasilo, zna li još itko što je tamo bilo? Jer ta devastirana, zapuštena, prljavim plakatima oblijepljena površina staklenih izloga, naprosto je sramota grada i onih koji njime upravljaju, a vole se pohvaliti kako su sjajno uredili hrvatsku metropolu. Ta je stara, secesijska kavana, za razliku od današnje nakarade, bila gotovo cijelo stoljeće kulturološki amblem grada. Meni i onima koji su u nju često i s veseljem dolazili značila je mnogo, a kako vrijeme protječe, vrijednost njenih uspomena postaje sve veća. Tamo je bio stol za kojim je svakodnevno sjedio čovjek kojeg smo svi voljeli i poštovali. Filmski kritičar i publicist, Vladimir Vuković – Vladek. Uz njegov „stammstisch“, kako sam zvao taj stol, sjedili su filmski i kazališni redatelji, pisci, slikari, sveučilišni profesori, mogu reći, pravi mali sabor kulture. Vodili su se razgovori o umjetnosti i politici i stalno je odzvanjao smijeh. Gotovo dvadeset godina, od 1971. do 1990. bili smo joj vjerni posjetitelji. Činilo nam

DANI
KSAVERA
ŠANDORA
GJALSKOG

DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE
NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

- 1981. **Ivan Aralica** Put bez sna
- 1983. **Iris Supek** Kraj svijeta počinje kihanjem
Tatjana Arambašin Sliško Čovjek koji je volio vlakove, čovjek koji je mrzio vlakove i druge priče s tračnica
- 1985. **Irena Vrkljan** Svila, škare
- 1986. **Pavao Pavličić** Trg slobode
- 1987. **Hrvoje Hitrec** Ljubavi na crnom baršunu
- 1988. **Dubravka Ugrešić** Forsiranje romana reke
- 1989. **Nedjeljko Fabrio** Berenikina kosa
- 1990. **Zvonimir Majdak** Krevet
- 1991. **Goran Tribuson** Potonulo groblje
- 1992. **Feda Šehović** Svi kapetanovi brodolomi
- 1993. **Dalibor Cvitan** Ervin i ludaci
- 1994. **Miljenko Jergović** Sarajevski Marlboro
- 1995. **Pavao Pavličić** Šapudl
- 1996. **Višnja Stahuljak** Sjećanja
- 1997. **Alenka Mirković-Nad** 91,6 Mhz glasom protiv topova
- 1998. **Ratko Cvetnić** Kratki izlet, zapisi iz Domovinskog rata
- 1999. **Goran Tribuson** Trava i korov
- 2000. **Zoran Ferić** Andeo u ofsajdu
- 2001. **Stjepan Tomaš** Odněkud dolaze sanjari
- 2002. **Nedjeljko Fabrio** Triemerona
- 2003. **Josip Mlakić** Živi i mrtvi
- 2004. **Renato Baretić** Osmi povjerenik
- 2005. **Luko Paljetak** Skroviti vrt
- 2006. **Igor Štikl** Elijahova stolica
- 2007. **Sanja Lovrenčić** U potrazi za Ivanom
- 2008. **Ivo Brešan** Katedrala
- 2009. **Ratko Cvetnić** Polusan
- 2010. **Ivana Šojat-Kučić** Unterstadt
- 2011. **Ivan Aralica** Carske kočije
- 2012. **Nikola Đuretić** Almanah smrti i nestajanja
- 2013. **Pavao Pavličić** Muzej revolucije
- 2014. **Julijana Matanović** I na početku i na kraju bijaše kava

„Kad prođete pored onog što je danas ostalo od tog, kako kažete „kultnog mjesta“ na uglu Ilice i Gundulićeve, onda bi pitanje bolje glasilo, zna li još itko što je tamo bilo? Jer ta devastirana, zapuštena, prljavim plakatima oblijepljena površina staklenih izloga, naprosto je sramota grada i onih koji njime upravljaju, a vole se pohvaliti kako su sjajno uredili hrvatsku metropolu. Ta je stara, secesijska kavana, za razliku od današnje nakarade, bila gotovo cijelo stoljeće kulturološki amblem grada. Meni i onima koji su u nju često i s veseljem dolazili značila je mnogo, a kako vrijeme protječe, vrijednost njenih uspomena postaje sve veća.“

se da smo, unatoč vremenu znanom kao „hrvatska šutnja“, bili u nekoj staklenoj izolaciji vedrine i slobode i da je svijet ljepši nego što je bio.

Jesu li Nezaboravne priče iz kavane Corso nastale iz puke nostalgije za nekim boljim vremenima, što bi također bila sličnost s Gjalskim? Ustvrdio bih radije da su nastale iz čežnje i nostalgije za izgubljenim vremenom. Zato sam ih i napisao da ih, kako bi to Kundera definirao, sjećanjem otmem zaboravu. Dugo sam ih nosio s čvrstom željom da ih kad-tad prenesem na papir. No niti jedna se od njih u svom integralnom obliku nije dogodila u stvarnosti kavane Corso. One su u potpunosti stvar mašte. Fiction. A faktografija iz koje sam ih kreirao bili su veseli razgovori, šale, anegdote za Vladekovim stolom... Htio sam napisati priče u kojima će se odraziti vrijeme, društveni događaji i ljudske sudbine.

Poznati ste kao dramski pisac, a popularni ste i kao dječji pisac. S

RAZGOVOR S GJALSKIM

Kad sam postao urednik, snimio sam dramu pod nazivom *Kuća duhova*, prema motivima priče *San doktora Mišića*. Režirao ju je Bogdan Žižić. Godinu dana nakon toga napisao sam i snimio razgovor s K.Š.Gjalskim kojeg je igrao, sada već nažalost pokojni glumac, Zoran Pokupec. Njegov fizički izgled nevjerovatno je podsjećao na Gjalskog. Tako koncipiranom serijom želio sam da se kroz živi razgovor, odnosno neobični talk show, dobije spoznaja o životu i djelu pisaca koji su se odavno preselili u svijet sjena.

najnovijom zbirkom pripovjedaka vratili ste se prozi. Kako biste se odredili kao književnik?

Možda bi najjednostavniji odgovor bio da sam onaj koji rečenicama odgovara na pitanja koja mi muče dušu. Kako sam do sada pisao feljtone, priče, eseje, kazališne, radio i televizijske drame, romane... mislim da ne mogu sebe jednodimenzionalno odrediti. Tri romana za djecu, *Sportski život letećeg Martina*, *Balkanska mafija* i *Martin protiv CIA-e i KGB-a*, priuštila su mi puno radosti. U lektiri su već preko 25 godina, posjetio sam gotovo stotinu škola i održao književne susrete. Zadovoljstvo je čuti od nastavnica da djeca vole čitati avanture mog junaka Martina koji se pojavljuje u sva tri romana kao hrabri sanjar suprotstavljen beskrupuloznim državnim institucijama. A kad spominjete drame, onda koristim priliku da kažem kako mi je upravo tiskana knjiga drama pod naslovom *Gospodar sjena*, u Nakladi Đuretić. Od dvanaest koliko sam ih napisao za kazalište, s kolegom piscem i izdavačem

Nikolom Đuretićem izabrao sam četiri za knjigu koje su srodne po dramskoj strukturi.

Svoju svestranost ste pokazivali i u teatru i na televiziji. Zahvaljujući Vama K.Š.Gjalski je dobio prostor u dramskom programu HTV-a. Drama Kuća duhova radena je prema njegovoj priči San doktora Mišića.

I prije nego što sam postao urednik Dramskog programa na HTV-u, realizirao sam svoju autorsku emisiju *Razgovor sa sjenama*. Bila je to emisija posvećena hrvatskim piscima u kojoj se u prvom dijelu, u obliku imaginarnog dijaloga, govorilo o životu i djelu dotičnog pisca, a u drugom je bila ekranizacija njegove izabrane priče. Sva su pitanja i odgovori bili napisani, ali interpretirani su kao spontani dramski dijalog. Ja sam igrao sugovornika piscima koji su se u svakoj emisiji mijenjali. Napravio sam 18 razgovora s hrvatskim klasicima, poput A. Šenoa, F. Galovića, Đ. Sudete, A. Harambašića, U. Donadinija, A. Kovačića, V. Cara Emina, I. B. Mažuranić, M. Begovića, S. Kolara, S. Tucića ... Kad sam postao urednik, snimio sam dramu pod nazivom *Kuća duhova*, prema motivima priče *San doktora Mišića*. Režirao ju je Bogdan Žižić. Godinu dana nakon toga napisao sam i snimio razgovor s K.Š.Gjalskim kojeg je igrao, sada već nažalost pokojni glumac, Zoran Pokupec. Njegov fizički izgled nevjerovatno je podsjećao na Gjalskog. Tako koncipiranom serijom želio sam da se kroz živi razgovor, odnosno neobični talk show, dobije spoznaja o životu i djelu pisaca koji su se odavno preselili u svijet sjena.

Što organizatorima dodjele nagrade Gjalski i publici u Zaboku namjeravate reći kada primite nagradu?

Zatekli ste me s tim pitanjem jer u ovom trenutku još ne znam što ću reći. Imam još vremena da se priprelim. Vjerojatno ću osjetiti uzbuđenje u želji da što konciznije izrazim svu onu navalu rečenica koje će mi strujati kroz glavu. Prije svega nastojat ću objasniti što mi znači knjiga za koju sam dobio nagradu, a pogotovo pisac čije ime ona nosi. Nadam se da nećete imati ništa protiv ako se poslužim i nekim dijelovima ovog našeg razgovora.

Dubravko Jelačić Bužimski, pripovjedač, esejist, feljtonist, dramatičar, romanopisac i scenarist, rođen je u Zagrebu 1948. godine gdje je završio gimnaziju te diplomirao na Pravnom fakultetu. Dosad je objavio četiri zbirke pripovjedaka: *Okus mesa* (1972.), *Surove kazališne priče* (1975.), *Plava krvna zrnca* (2006.) i *Nezaboravne priče iz kavane Corso* (2015.) te dvanaest drama koje su sve igrane u brojnim kazalištima u zemlji i inozemstvu, a neke od njih su tiskane u knjizi *Sjene* (1988.). Pisao je radiodrame, autor je scenarija za film Zorana Tadića *Čovjek koji je volio sprovode* (1989.), a napisao je i nekoliko televizijskih drama te dvije televizijske serije

za mladež. Autor je tri romana za mlade koji su već dvadeset pet godina u školskoj lektiri: *Sportski život letećeg Martina* (1984.), *Balkanska mafija* (1986.) i *Martin protiv CIA-e i KGB-a* (1988.). Djela su mu prevedena na njemački, poljski, engleski, bugarski, slovenski i rumunjski. Dubravko Jelačić Bužimski bio je pomoćnik ministra kulture Republike Hrvatske (1995.-1996.). Od 1996. radio je na HTV-u kao glavni dramaturg i urednik u Dramskoj redakciji, a glavni urednik Dramskog programa HTV-a bio je od 2000. do 2004. godine. Jedan je od utemeljitelja Glumačke družine *Histrion*, u kojoj je radio kao dramaturg. Živi u Zagrebu.

Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2015.

Na sjednici održanoj 1. listopada 2015., Prosudbeno povjerenstvo u sastavu Stjepan Čuić (predsjednik), Julijana Matanović, Sofija Keča, Ingrid Lončar i Ivica Matičević, većinom je glasova odlučilo da se Nagrada Ksaver Šandor Gjalski za 2015. dodijeli knjizi *Nezaboravne priče iz kavane Corso* Dubravka Jelačića Bužimskog (Matica hrvatska, Zagreb 2015).

U užu izbor za Nagradu ušle su sljedeće knjige: Neven Orhel, *Iskra* (Fraktura, Zaprešić 2014), Josip Mlakić, *Svježe obojeno* (Fraktura, Zaprešić 2014), Ivica Prtenjača, *Brdo* (V.B.Z., Zagreb 2014), Karmela Špoljarić, *Majorka* (Hena com, Zagreb 2014), Zoran Malkoč, *Roki Raketa* (Profil, Zagreb 2014), Ivana Šojat-Kučić, *Jom Kipur* (Fraktura, Zaprešić 2014), Dragan Pavelić, *Knjiga o krilatim fratru* (V.B.Z., Zagreb 2015), Nebojša Lujanović, *Oblak boje kože* (Fraktura, Zaprešić 2015) i Dubravko Jelačić Bužimski, *Nezaboravne priče iz kavane Corso* (Matica hrvatska, Zagreb 2015).

Obrazloženje

Dvanaest nezaboravnih priča iz predmetne zbirke dvanaest je istražaka iz stvarne povjesnice slavne zagrebačke kavane Corso – tematska jezgra preklapljiva je sa stvarnim događajima, dok je ljuska autorova fiktionalna nadgradnja, narativno-retorički premaz koji pomaže da se intimno doživljena i proživljena povijest jednog urbanog fenomena dostojno predoči i dodatno galvanizira u kratkoj proznoj formi. Obilježeni anegdotama i pošalicama, skečevima i humornom ozbiljnošću spram olovnih vremena u kojima se živjelo oko 1970. i dalje, prolazna je stvarnost događaja (=usudbena prolaznost) za stolom kultnog filmskog kritičara Vladimira Vukovića Vladeka u kavani Corso pojačana, modulirana i produljena narativnim algoritmom do te mjere da potencijetmetar nerijetko prelazi u crveno područje vrlo glasnog odašiljanja i primanja signala. To znači da je autor narativnom parafrazom rastegnulo početni događaj i

početnu situaciju u kreativnu fabularnu liniju, a potom se vratio na „mjesto zločina“, na obligatornu kavicu i razgovor s dobrim duhovima kavanskog prostora slobode. Ukratko i uglavnom, posrijedi su uokvirene priče kojima je središte zajednički kavanski stol, a potom se narativni meandri šire radijalno u svim mogućim smjerovima, od njezinih memoarističkih pasaža do humorne groteske, ironije i fantastike, do mogućnosti poredbe s atmosferom filmskih žanrova thrillera, horora, melodrame ili komedije, jer je u knjizi prisutna stalna analogija pojedinih epizoda sa sekvencijama iz filmske umjetnosti (situacijama, likovima, redateljima, glumcima...). Knjiga je tako i posveta filmskoj umjetnosti što je, dakako, posve u skladu sa simbolikom koju u svome stvarnom i fiktivnom smislu utjelovljuje duhovni pokretač ovih priča - Vladek Vuković.

Autorove se priče generiraju načelom priljepaka: na temeljni okvir naslanjaju se pripovjedni nastavci i produžeci, pa je pričanje neka vrsta dodavanja i prišivanja novih materijala, boja i dezena odabranom jezgrenom štofu. Nešto poput poredbe s aglutinativnim jezicima u lingvistici: na leksičku osnovicu dodaju se različiti afiksi koji modificiraju značenje leksičkog središta, ali se temeljna značenjska iskra leksema nikada ne gubi. Sidro je i dalje jako, jer su priljepci tek modifikatori, a nikako ne terminatori nadređenog okvira za iskazivanje i spoznaju bogatstva svijeta motrenog kroz kavansko okno, šalicu kave i samo naizgled neobavezni razgovor.

Štrikanje autorove priče ponekad leti kao „singerica“, kad je zamah pripovijedanja predočen pravocrtno i kad je narativna strelica otpuštena bez zastajkivanja i usporavanja, a ponekad se izvedbeni plan spušta u ritam mirnog i do kraja odmjerjenog, strpljivog goblenskog ručnog rada, kada je potrebno podsjetiti na početni položaj, navnuti pogled na Vladekov stol i okupljene vitezove oko kavanskog okruglog stola (gdje su njihove

misli kao mačevi, ironijski modus kao štit, a mašta poput dugog koplja), ne bi li naznačeni novi smjer pripovijedanja bio shvaćen tek kao privremena asocijacija, stalozna linija markacije koja se elegantno i pitomo odijla od osnovne leksičke jedinice, ali svejedno dostatno mijenja, produljuje ili zaokružuje njezin zadani okvir. Ono o čemu se pripovijeda uglavnom se tako i dogodilo, ne u svim detaljima, ne baš s tim protagonistima, ali s funkcionalnim aktantskim rasporedom i krajnjim smislom, barem onako kako je to dohvatilo kazivač priča, a on doista bijaše jedan od Vladekovih vitezova, dokumentiran i samom autorovom uvodnom napomenom kao priznanjem/ovjerom izvan svijeta djela da je posrijedi fiktionalna obrada i prerađevina događaja iz kavane Corso, a zabilježeni su u autorovoj memoriji ili su pak nekada zapisani kao bilješke da se ne zaborave.

Vješta formalna razgradnja početne situacije, funkcionalna uporaba i doziranje estetičkih kategorija grotesknog, ironijskog i fantastičnog, čime Jelačić Bužimski ponešto duguje i tradiciji kojoj je upravo Gjalski začetnikom, te fino ugođena završna artikulacija poante temeljne su oznake autorovog narativnog habitusa, njegova odmjerena pripovjedna otkrivačka procedura kojom rastvara i oživljuje nestali svijet kavanske pozornice. Dakako, o sjenama je riječ, kako je to nerijetko u Jelačića Bužimskog, o toplim i dragim sjenama životnog hoda, zajedničkog i zasebnog odrastanja i stjecanja iskustava. Ni više, ali ni manje od toga u knjizi vrijednoj čitateljske i kritičarske pažnje koje će, vjerujemo, osvojiti mnoga autorova sjetna i iskrena ljudska rečenica upućena vremenima i ljudima kojih više nema. Od rasipanja i zaborava čuva ih naša vjera u njihovo vječno postojanje, a sjećanje, zabilježeno i u knjigama poput ove, je ono što ostane kada sve drugo zaboravimo.

U ime Prosudbenog povjerenstva
Ivica Matičević

TRIDESET GODINA MALE NAGRADE GJALSKI

PIŠE ŽELJKA HORVAT-VUKELJA

Unajnovije su se vrijeme razmnožili različiti literarni i likovni natječaji za djecu, često organizirani u svrhu promicanja nekog proizvoda ili neke akcije. Takvi natječaji u pravilu ne postižu veće estetske doseg, a nerijetko u medijima dobivaju popriličan odjek. Tim je vrjedniji i dragocjeniji natječaj koji već tri desetljeća uporno i sustavno potiče učenike osnovne škole na prozno stvaralaštvo na kajkavskom dijalektu i na hrvatskome standardnom jeziku. U kraju bogate književne tradicije, na tlu koje je dalo mnoge velikane hrvatske književne riječi, logično je bilo osmisliti natječaj za djecu, koji bi se uklopio u već otprije dobro osmišljenu, razgranatu i uhodanu manifestaciju *Dani Ksavera Šandora Gjalskog* u Zaboku. No lakše je ideju roditi i ostvariti nego ustrajati u njezinoj kontinuiranoj kvalitetnoj provedbi. Jer svaki tradicionalni godišnji natječaj je živi organizam – ima svoja bolja i lošija razdoblja, svoje uspone i padove.

U razdoblju velikih političkih i društvenih promjena Mala nagrada Gjalski s ponosom bilježi svojih 30 stabilnih godina i ide dalje, uvijek s novim dječjim sudionicima. Stabilnost joj daje ozbiljnost i ustrajnost organizatora te entuzijazam i upornost nastavnika mentora.

Mala nagrada Gjalski je mnogo više od odradivanja zacrtnog plana, to je godiš-

nje okupljanje istinskoga umjetničkog naboja i velike pedagoške vrijednosti. Pamtim one davne susrete u Gredicama, koji su imali neki osobit čar i komornu atmosferu zbog toga što su se održavali na mjestu gdje je nekoć živio gredički gospodin kojemu je cijela manifestacija posvećena. Preseljenjem susreta u predvorje OŠ Ksavera Šandora Gjalskog izgubilo se to intimističko ozračje, ali je amfiteatralno gledalište omogućilo veći broj posjetitelja i izvođenje zahtjevnijih scenskih točaka.

Valja naglasiti da je svaku svečanu dodjelu Male nagrade pratio izvrstan dramski program zabočke škole te nastup učenika gradske glazbene škole. Vrhunac svečanosti uvijek je objava imena nagrađenih i pohvaljenih učenika, nakon čega gledateljstvo s najvećom pozornošću sluša kako dobitnici nagrada čitaju svoje radove. Kada bi se ti najbolji radovi sabrali na jednome mjestu, bila bi to odlična podloga za kakvo sociološko istraživanje jer mladi su autori bilježili svoje viđenje društvenih pojava poput sve učestalijih podizanja kredita, uporabe angličana u svakidašnjem govoru, uplitanja računala u naš život, mobitelomanije, robovanja gledanju televizije itd.

Neki su bajkoviti tekstovi s lakoćom mogli biti pretočeni u slikovnicu, a neki su bili dovoljno zanimljivo i živo pisani da su mogli prerasti u zanimljivo beletri-

stičko štivo za tinejdžere. Ukratko, Mala nagrada Gjalski potaknula je učenike da iskuse što znači napisati kratku priču. No vrijednost svečane dodjele Male nagrade Gjalski ne iscrpljuje se u literarnoj vrijednosti radova. Cijeli je program, od ulaska u školsko predvorje do završnog domjenka i druženja, osmišljen tako da se svaki sudionik, i onaj nagrađeni i onaj koji je samo sudjelovao, osjeti zadovoljan što je dao svoj doprinos jednom takvom zanimljivom i lijepom događaju.

Na kraju bih htjela izraziti želju da se natjecanje za Malu nagradu Gjalski nastavi još dugo godina. U današnjem ubrzanom svijetu uvijek žednom novoga i još novijega, tradicija i kontinuitet moraju biti na osobitoj cijeni. A najljepši primjer tog kontinuiteta jest pogled na popis dosadašnjih nagrađenih učenika, na kojemu na prvom mjestu, kao prvu dobitnicu Male nagrade Gjalski nalazimo djevojčicu Valeriju Lončar, tada učenicu OŠ Ksaver Šandor Gjalski, a danas profesoricu hrvatskog jezika u toj istoj školi i istodobno članicu prosudbenog odbora Male nagrade Gjalski. Vjerujem da će se i među ovim današnjim malim literatima naći netko tko će u budućnosti voditi nove male literature. To je ta tradicija na koju smo s pravom ponosni i o kojoj je pisao i naš dragi Gjalski.

30. obljetnica Male nagrade Gjalski

Mala nagrada Gjalskom na slavu

PIŠE NEVENKA MIŠKULIN

Našavši se pred zadaćom pisanja o trideset godina trajanja Male nagrade Gjalski, moje je sjećanje otplovalo mnogo ljeta unatrag kada me otac, kao petogodišnjakinju, odveo u Gredice. Slike dostojanstvenih borova, ruševnoga dvorca, veličanstvenih podrumskih bolta miješale su se s očevim pripovijedanjem o čovjeku koji je tu nekad živio i pisao knjige... Riječi me tada nisu osobito zanimala, ali su me slike Gredica svojom tajnovitošću očarale. Taj prvi, davni susret ostao je duboko zabilježen u mom sjećanju i pratio je svojim sjenovitim uspomjenama, mnogo godina poslije, neka moja učiteljska zaduženja vezana uz dodjelu Male nagrade Gjalski.

Priča o Maloj nagradi Gjalski počela je daleke 1985. godine. Tada je odlučeno da bi Književna nagrada *Ksaver Šandor Gjalski*, koja je od 1979. godine imala svoj put i svoj značaj, trebala dobiti osvježenje u obliku proznih radova učenika zabočke osnovne škole. Nakon prvotne, sitne sumnjičavosti, malo nedoumica, mnogo razgovora s članovima literarne družine, velike doze poticanja i čitanja odabranih priča iz *Modre laste*, tada najprisutnijeg časopisa u školi, uslijedilo je samostalno pisanje priča. Iz rukoveti učeničkih ostvaraja izdvojio se prozni rad literarke Valerije Lončar. Autorica ga je pročitala na svečanoj dodjeli Nagrade *Gjalski*, a njezin je nastup, poput lahora, unio dašak razigranosti u ozbiljnost književne večeri.

Zbog prvotne ideje i povezanosti Gjalskog sa Zabokom, još nekoliko *Malih Gjalskih* završilo je u rukama učenika zabočke škole. Neki od nagrađenih danas i sami mogu, u svojim djelatnostima, promicati dječje stvaralaštvo na literarnom, novinarskom ili nekom drugom stvaralačkom polju. Takvi završetci čine cijelu priču još ljepšom!

Unatoč tome, povezanost Male nagrade Gjalski i zabočke osnovne škole, svakako, nije bila najsretnije trajno rješenje!

Bilo je u tome pristupu nekoliko ograničavajućih čimbenika: isti mentor, ista literarna družina, ista škola. Ukazivala se potreba za promjenom! Trebalo je proširiti krug djelovanja jer je, unatoč početničkim traženjima pa i pogrješcima, bilo očito da je Mala nagrada Gjalski zaživjela.

Misija zabočke osnovne škole bila je obavljena i koga se dječjeg proznog stvaralaštva uspješno pokrenuo!

Natječaj se uskoro otvara za učenike svih osnovnih škola Općine Zabok, a kasni-

je na područje cijele Krapinsko-zagorske županije. Umjesto zadane, za osmoškolce ponekad, prezahtjevne priče prihvaćaju se svi prozni oblici pisani na standardnom i kajkavskom jeziku.

Broj prispjelih radova naglo se povećava! Pohvale, knjige i nagradni izleti postaju atraktivan dodatak Maloj nagradi Gjalski. Kvaliteta radova raste pa se počinju dodjeljivati tri nagrade, a pohvaljuju se svi radovi u kojima se naziru zrnca dječje nadarenosti. U tom rastu, širenju i dobivanju značaja Mala nagrada Gjalski spontano prestaje biti dodatak „velikoj“ književnoj nagradi te počinje živjeti svojim samostalnim životom.

Dobiva svoj dan, dobiva svoj prostor u Gredicama, kasnije u dvorani zabočke škole, dobiva svoj scenarij, svoje male nagrađeničke i svoje veliko mjesto u *Danima Ksavera Šandora Gjalskog*.

Prispjeli radovi iznenađivali su raznolikošću tema i motiva, ugođaja i poruka. Uz standardni, kajkavski je jezik u Maloj nagradi Gjalski dobio široki prostor za lepezu svojih melodioznih mjesnih govora. Kumorvečki i humljanski kajkavski izričaji uvijek su tražili dodatan napor u čitanju prispjelih radova, ali su snažno obogaćivali jezičnu raznolikost proznog dječjeg stvaralaštva.

Desetak godina nakon prve dodjele, postavši koordinatoricom Male nagrade Gjalski, počela sam raditi na osmišljavanju programa za male prozaiste. Rodila se ideja da svaku dodjelu nagrada popratni scenska igra iz života Gjalskog. U ostvarenje su se uključili članovi družine *Mali Gjalski* uobičajujući na originalnoj zabočkoj kajkavštini poneku gredičku sličicu. Izvori za sadržaj su traženi u *Rukovetima autobiografskih zapisa*, u Gjalskijevim fotografijama, u pričama starih Zabočana, a nalazili su se i u onom mom davnom susretu s Gredicama.

Upoznavanje Gjalskog za vrijeme djetinjstva i ranog školovanja, stvaranje scenskih igara o tom vremenu te proučavanje zabočke kajkavštine – udružilo se u projekt koji sam, poticana kreativnošću nadarenih učenika iz družine *Mali Gjalski*, provodila sve do odlaska u mirovinu.

Vjerujem da je cilj ostvaren: Gjalski je približen osmoškolcima, a svečanost dodjele nagrada dobila je djelić ozračja prohuja-log vremena.

U početku postojanja Malog Gjalskog članovi prosudbenog povjerenstva su se mijenjali, a onda se posljednjih desetak godina ustalio trolist (Željka Horvat Vu-

lje, Barica Gradiški, Nevenka Miškulin). Uživale smo u iščitavanju radova, u razgovoru o njima, u temeljitom usuglašavanju o onima koji se kvalitetom izdvajaju i u konačnom odlučivanju. Budući da su radovi stizali pod zaporkama, uvijek smo s nestrpljenjem očekivale objavu rezultata jer smo tek tada mogle upoznati nagrađene i pohvaljene mlade prozaiste.

Neki su autori, tijekom čitanja, otkrivali svoje glumačke sposobnosti pa su prozni ostvaraji postajali i scenski zanimljivima! Bilo je i onih kojima je trema zasjenila kvalitetu napisanoga. Gjalskijeva je publika uvijek znala pljeskom nagrađiti jedne i ohrabriti druge!

Pohvaljeni i nagrađeni učenici su se s pozornice vraćali s nagradama u obliku knjiga, s priznanjima i diplomama, a najzabavniji dio nagrađenima uvijek je bio proljetni vikend u Crikvenici ili Poreču!

Može se zaključiti da je dodjela Male nagrade Gjalski proteklih trideset godina bila velika i radosna svečanost za učenike prozaiste, a za sve nas odrasle čast što smo ih na tom putu stvaralaštva mogli otkrivati, pratiti, poticati i na kraju dijeliti s njima radost postignuća!

Mnogo je dobrih razloga da Mali Gjalski nastavi svoje vrijedno trajanje i narednih trideset godina! Uzbudljivo je znati da će neki budući mali prozaisti i u tom vremenu lampašima znatizlje osvijetljavati tajnovitu prošlost, budnim okom i toplim srcem pratiti sadašnjost te nespontanom maštom roniti u budućnost.

Gjalskom na slavu!

Dobitnici Male nagrade Gjalski

- 1985. **Moj prijatelj Klaus** Valerija Lončar
- 1986. **Priča** Stela Kolar
- 1987. **Janko ladar – čudesni starac** Darinka Kotarski
- 1988. **Lastavica Pini** Petra Markulin
- 1989. **Moja nona** Martina Domić
- 1990. **Đalski tka svoje čarobno tkanje** Gordana Hržica
- 1991. **Jesenski pejzaž** Aleksandra Bratković
- 1992. **Kolinje** Martina Županić
- 1993. **Lupitva** Mario Kovaček
- 1994. **Zagorska kljet i tersje** Marko Tršinski
- 1995. **Kramer protiv Kramera** Božidar Jaković
- 1996. **Pjesma sutonu** Maja Zorić
- 1997. **Povratnik** Maja Zorić
- 1998. **Pravda** Valentina Čičko
- 1999. **Zakaj ja!** Marko Ivanović

- 2000. **Stari čokot** Lana Kic
- 2001. **Jesen i ja** Mateja Ferjanić
- 2002. **V dubini duše** Vana Cujzek
- 2003. **Priča starog hrasta** Ivana Sopek
- 2004. **Šumski stanari** Tea Kolar
- 2005. **Mobitel** Manuela Santak
- 2006. **Fiškal ili grobar** Nikola Hren
- 2007. **Dnevnik jedne gliste** Lorena Sitarić-Knezić
- 2008. **Svijet u garderobi** Tea Jerneić
- 2009. **Teleskop za kokuši** Ana Klemar
- 2010. **Mene križa bolijo** Anica Rumiha
- 2011. **Na proštenju** Nikola Šanjug
- 2012. **Vinograd** Mateja Lisak
- 2013. **(Ne)prijatelji** Mateja Lisak
- 2014. **Moja prva detektivska priča** David Podhraški

Valerija Novak, prva dobitnica Male nagrade Gjalski

Dobitnica Male nagrade 1986. bila je Stela Kolar Borovčak, danas poznata novinarka i urednica Dnevnika HTV-a

LIKOVNA RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE

Grafička knjiga impresija

PIŠE CARMEN BAČURA POTOČIĆ

Na ovogodišnjim grafičkim druženjima sudionici su upoznali grafičku tehniku bakropisa. Vođeni ili pojavom ili riječima K.Š.Gjalskog oblikovali su vlastite likovne impresije u grafičke otiske. Djelomično su zakoračili i u svijet knjigoveštva koji je usko povezan s grafičkim medijem tako što su grafičke otiske povezali u ručno rađenu knjigu.

Bakropis je grafička tehnika koju svrstavamo u metodu dubokog tiska kod koje (kao što i sam naziv odaje) udubljene, urezane, ugrebane površine i linije matrice na otisku postaju likovni prikaz. Dubokotisne načine izrade matrica potaknuli su tijekom 15.st. majstori zlatari koji su zaslužni za usavršavanje gravernih tehnika te ukrašivači oružja koji su zaslužni za kemijske tehnike nagrizanja željeza. Iako je tehnika dobila ime po bakru, metalu u kojem se izrađuje matrica, naziv bakropis koristi se za sve grafičke artefakte koji su nastali dubokotisnim principom nagrizanja metala kiselinom. Polaznici radionice izrađivali su bakropis na cinkovoj metalnoj ploči.

Bakropisna matrica izrađuje se tako da se grafičkom iglom crta preko zaštitnog smalnog premaza po metalnoj ploči koja se zatim uranja u razrijeđenu dušičnu kiselinu. Kiselina nagriza

ploču tamo gdje je crtež te on postaje dovoljno dubok da može primiti boju prilikom otiskivanja. Bakropisne se, kao i ostale dubokotisne matrice, otiskuju na mokar papir grafičkom prešom za duboki tisak.

Grafički listovi i grafička knjiga impresija nastali na radionici mogu se pogledati na izložbi u Gimnaziji A.G. Matoša do 13. studenog 2015.

Sudionici radionice oblikovali su vlastite likovne impresije u grafičke otiske

RADIONICA KREATIVNOG PISANJA

Kratka priča

PIŠE MIROSLAV MIČANOVIĆ

Radionica **Put u središte kratke priče**, koja se održava u okviru Dana K. Š. Gjalskog, namijenjena učenicima srednjih škola, jedan je od sretnijih načina provjere vlastitih spisateljskih (čitateljskih) iskustava i, rečeno staromodno, ukusa. Vjerujem da na radionici idemo u susret novim pitanjima i drukčijim odgovorima, pokušavamo domisliti koji oblici i govori (načini pričanja jednostavnog događaja, opisi prizora, dijaloz...) odgovaraju našoj suvremenosti, našoj želji da se predstavimo svijetu u kojem živimo.

Što je kratka priča i kako nastaje, kako se piše, koja je i kakva razlika između mene (autora) i pripovjedača, kako priču odabrati i naći prvu važnu rečenicu, kako je voditi i kamo,

kako je završiti? Kako da me priča (pisanje i čitanje) raduju? Tko su suvremeni hrvatski pisci? O čemu i za koga pišu? Kako napisanu priču objaviti? Kako doći i kako pronaći svoga „idealnog“ čitatelja?

Nije teško vidjeti koliko je pitanja, ali upravo zahvaljujući njima, važnim pitanjima, kratka priča u svojoj nepouzdanosti, prijateljnosti, nepredvidivosti ostaje izazov: izazov mladim piscima koji se već 11 godina okupljaju u radionici **Put u središte kratke priče** i koji u svojim pričama daju različite, lijepe, neobične, vesele i tužne, zanimljive, kratkoročne i dugoročne odgovore. Pisati i čitati, radovati se i pisanjem (i čitanjem) oblikovati vlastito vrijeme, vlastiti život!

ČITAJ I PIŠI S PISCIM U KUĆI PISCA

Da sam ja urednik/urednica u časopisu poezije

Prvi dan Tjedna (19. listopada) otvara radionica **Čitaj i piši s piscem u kući pisca** koja se drugu godinu zaredom održava u dvorcu Gređice s ciljem poticanja čitanja i kreativnog pisanja. Namijenjena je učenicima zabočkih srednjih škola.

Voditeljica radionice pod nazivom **Da sam ja urednik/urednica u časopisu poezije** je dr. sc. Evelina Rudan Kapec, pjesnikinja i predstojnica Katedre za hrvatsku usmenu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Polaznici radionice dobit će širi uvid u domaću i stranu poetsku produkciju 20. i 21. st., izvan uobičajenih školskih programa, imena i naslova. Raspravljat će o literarnosti i njezinoj (ne)ovisnosti o kontekstualnom okviru, čitat će i komentirati odabrane poetske tekstove, uređivati zamišljeni poetski časopis te pisati vlastite tekstove iz zadanog predloška i slobodno.

Namjera je potaknuti čitanje suvremene poezije, osobito s obzirom na njezinu podzastupljenost u čitalačkoj praksi te podržati i potaknuti učeničku kreativnost.

PROJEKT

Zdravo i fino

PIŠE JASENKA BOROVČAK

Zdravo i fino, projekt je Društva Naša djeca Zabok koji se provodi s Dječjim gradskim vijećem, a cilj mu je promovirati, odgajati i obrazovati djecu i mlade o zdravoj prehrani, stjecanju zdravih prehrambenih navika i zdravih stilova života. Projekt *Zdravo i fino* započeo je 2012. godine. Nakon provedenih radionica zdravoga kuhanja za djecu, 2013. godine izdana je kuharica *Zdravo i fino – priče iz zdrave kuhinje za djecu i odrasle*.

Na inicijativu novog saziva Dječjega gradskog vijeća DND-a Zabok, projekt *Zdravo i fino* nastavljen je u 2014. i 2015. godini te su se radionice zdravoga kuhanja za djecu, uz stručno vodstvo Snježane Krpes, provodile u ugostiteljskom kabinetu Srednje škole Zabok, zahvaljujući profesoricama te volonterkama i volonterima Društva Naša djeca Zabok. Ovaj put, uz našeg dizajnera Igora Vranješa, umjetničku dimenziju zdravim i finim jelima dala je vrsna fotografkinja i stilistica hrane Maja Danica Pečanić.

Osim radionica zdravoga kuhanja, s djecom su se provodile i nove aktivnosti: obrada vlastitog eko-vrta, kreativne radionice u Osnovnoj školi K. Š. Gjalskog s ciljem izrade slogana te tiskanje seta plakata o zdravoj prehrani i zdravlju. Posebnost je projekta pokretanje eko-vrta Društva Naša djeca Zabok gdje su djeca naučila uzgajati biljke u skladu s ekološkim načelima, odnosno vrtlariti u skladu

s prirodom, bez uporabe raznih kemikalija i umjetnih gnojiva u borbi protiv kukaca štetnika. Uzgojeno sezonsko povrće i začini koristili su se u radionicama zdravoga kuhanja za djecu.

Inovativna i originalna aktivnost jest snimanje CD-a *Zdravo i fino* s dječjim pjesmama koje promoviraju zdravu prehranu, zdrave stilove života i zdravlje djece. Tekstove pjesama pisala su sama djeca, članice Dječjega gradskog vijeća, Marija Gebert i Ema Smolić te volonterka DND-a Zabok Danijela Jadan. Pjesme su uglazbili glazbeni producent Toni Eterović, koji potpisuje i aranžmane pjesama, zabočki blues glazbenik Tomislav Goluban i voditeljica Zabočkih mališana Jasenka Borovčak. Pjesme je izveo i snimio dječji zbor Društva Naša djeca Zabok *Zabočki mališani*.

Projekt *Zdravo i fino* jedan je od pozitivnih primjera kako djeca svojim aktivnim angažmanom utječu na promjene u svojoj sredini...

Rezultat cijeloga projekta jest paket: kuharica *Jela zdrava i fina – proljeće, ljeto, jesen, zima* i CD *Zdravo i fino* te kalendar za 2016. godinu.

Projekt su financijski podržali Krapinsko-zagorska županija, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta te brojni donatori i sponzori.

Projekt *Zdravo i fino* jedan je od pozitivnih primjera kako djeca svojim aktivnim angažmanom utječu na promjene u svojoj sredini, provode svoje ideje, razvijaju kreativnost te pokreću i ostale vršnjake na aktivno sudjelovanje i angažman, u ovom slučaju na području zdravlja i stvaranja zdrave zajednice.

FOTORADIONICA

PIŠE SANDRA ŠKREBLIN

Već sedmu godinu zaredom, u sklopu Dana Gjalskog, održava se fotoradionica pod vodstvom **Dragutina Škreblina**. I ove godine radilo se od svega pomalo, a prema interesima polaznika. Dijelovi fotoaparata, svjetlo, obrada fotografije... u teoriji i praksi. Svake godine krene se od početka, osnove, *camere obscure*. Obična kartonska kutija, s rupicom kroz koju ulazi svjetlost na jednoj strani i komadom plastike na kojoj se projicira slika na drugoj strani, zorno prikazuje princip rada fotoaparata i uvijek zainteresira polaznike.

Radionica je u potpunosti besplatna. Nema nekih posebnih preduvjeta za sudjelovanje, samo dobra volja i digitalni fotoapararat kako bi polaznici mogli pokazati što znaju i što su naučili. Fotografije nastale u radionici mogu se pogledati na izložbi u prostoru Gimnazije.

IZLOŽBA

Tamo gdje se sijeku paralelne linije

Vanda Jurković predstavlja se reljefima izrađenima u tehnici papier-mache koje interpretira kao plohe sa strukturama određenog ritma. Nastali elementi su nepravilnih formi, a boje variraju ovisno o upotrijebljenom materijalu. Vanda Jurković rođena je 1972. godine. Diplomirala je kiparstvo 1996. na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Umjetnost je magistrirala 2002. u Ljubljani na Akademiji za likovno umetnost. Doktorirala je na Poslijediplomskom doktorskom studiju na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 2012. godine. Radi na Grafičkom fakultetu u Zagrebu na Katedri za dizajn i slikovne informacije u svojstvu docenta. Izlagala je na 21 samostalnoj izložbi i preko 40 skupnih u zemlji i inozemstvu.

KAZALIŠNA PREDSTAVA

Plemena

Drama **Plemena**, engleske spisateljice Nine Raine, pruža sliku današnjeg svijeta govoreći o potrebi za pripadnosti i o svemu što ona nosi: od pojedinačnih hijerarhija, interesa i pravila počevši od same obitelji nadalje. Kroz intrigantnu i katarzičnu priču o ljubavi i izdaji, ova višestruko nagrađivana drama nam pokazuje da o toj (ne) pripadnosti i dalje ovisi sreća pojedinca. Štoviše, umjesto da nam ponavlja kako smo svi jednaki **Plemena** nam nude spoznaju i ukazuju na činjenicu koliko smo različiti. Gdje se ipak nalazi taj prostor u kojem plemena mogu naći suživot – o tome govori ova predstava. Glume: Marko Torjanac, Slavica Knežević / Jasna Palić, Lana Gojak / Vanda Winter, Matija Kačan / Janko Popović Volarić, Slaven Španović, Petra Kurtela

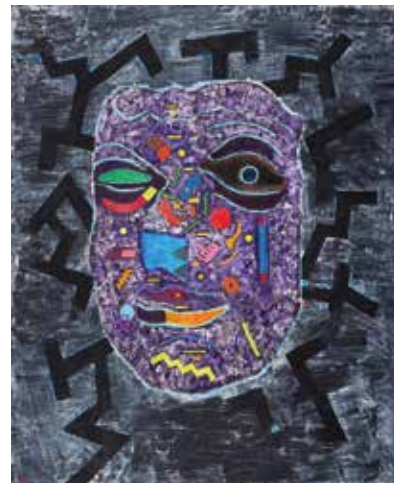

NJEZIN
NAJNOVIJI
ROMAN JOM
KIPUR NAŠAO
SE U UŽEM
IZBORU ZA
OVOGODIŠNJU
NAGRADU
GJALSKI

KNJIŽEVNA VEČER

Ivana Šojat-Kučić

U sklopu programa *Književnost u Zelenoj*, koji udruga Gokul provodi u Zelenoj dvorani, gostuje književnica **Ivana Šojat-Kučić**. Ova Osječanka, rođena 1971. godine, višestruko je nagrađivana autorica. Zabočkoj publici najpoznatija je kao dobitnica Nagrade Ksaver Šandor Gjalski 2010. godine za roman *Unterstadt*. Piše romane, priče, eseje, poeziju, a nedavno je objavila i svoju prvu slikovnicu za djecu. Ivana je osam godina živjela u Belgiji, tamo diplomirala francuski jezik te prevodi s francuskog i engleskog jezika. Prema romanu *Unterstadt* postavljena je kazališna predstava u HNK Osijek.

IZLOŽBA

Zlatko Keser u Velikoj galeriji

Zlatko Keser, akademski slikar, rođen je 1942. u Zagrebu. Na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti diplomirao je 1967. godine u klasi prof. Otona Postružnika, a od 1967. do 1969. godine polazi i postdiplomski studij te stječe diplomu magistra štafelajnog slikarstva. Od 1971. do 1975. godine suradnik je Majstorske radionice prof. Krste Hegeđušića. Bavi se grafičkom, ilustriranjem knjiga i izradom vitraja, a radio je i u fresko tehnici. Od 2001. godine redoviti je profesor u miru na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, a od 2004. godine redoviti član HAZU-a. Realizirao je 56 samostalnih izložbi te je sudjelovao na oko 250 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Dobitnik je 25 nagrada za slikarstvo i crtež.

PROMOCIJA KNJIGE

Kupila sam klavir sama

Roman *Kupila sam klavir sama*, prikaz je društvene zbilje u doba krize, kako materijalne tako i duhovne te propasti srednjeg sloja; kritika besmisla nacionalnih koncepata te uobičajenih društvenih koncepata okrivljavanja svih i svakoga za osobni neuspjeh. Okosnica fabule su dvije priče: jedna tragična veza čiji su junaci žrtve bezumlja, a druga nešto svjetlija, kao rezultat promišljanja i razumijevanja drugoga, u kojemu se zrcalimo i na kraju uspješno povezujemo, uz očuvanje osobnog integriteta.

Ljiljana Pavlina, profesorica književnosti i filozofije iz Stubičkih Toplica, odrasla je u Osijeku u kojem je živjela do odlaska na studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Nakon što je diplomirala, bavila se pisanjem reportaža i istraživačkim novinarstvom. Uz novinarski i urednički posao, bavila se i lekturom te uredivanjem tuđih romana. *Kupila sam klavir sama* njezin je prvi roman, objavljen u izdanju *Meandarmedije*.

IZLOŽBA

Umjetnički nakit Stjepana Balje

Zlatarski majstor i umjetnik **Stjepan Balja** kreira nakit uglavnom u srebru i, tijekom posljednjih desetak godina, u titaniju. Zbog izrazite tvrdoće i čvrstoće/krutosti, odnosno teške obrade same kovine, nakit od titanija izrađuje tek desetak profesionalnih zlatara u Europi. Baljin nakit (broševi, narukvice, ogrlice, naušnice) i druge skupine male plastike (kristalne čaše i vaze ukrašene srebrom, srebrni svijećnjaci, srebrni adventski vijenac...) odlikuje perfekcija izvedbe koja zorno svjedoči o velikom umijeću i vještini umjetnika. Stjepan Balja rođen je 1940. godine. Školovani je zlatar sa statusom zlatarskog majstora koji je sudjelovao na više od 150 skupnih izložbi, 43 autorske i 4 revijalne, a u Zaboku izlaže već treći put. Živi i radi u Zaprešiću.

KONCERTI

Mangroove i Željka At Ease

Mangroove je autorski neo soul funk bend iz Zagreba koji djeluje od 2003. godine i dosad je objavio dva albuma. Sve pjesme na oba albuma potpisuju kreativni autorski duo Mangroovea Željka Veverec i Toni Starešinić. Trenutno Toni i Željka pripremaju treći album kojeg najavljuju singlom *Pokušaj*, snimljenim u suradnji s legendarnim Dadom Topićem i saksofonistom Igorom Geržinom. Željka Veverec, osim autorske glazbe koju stvara u Mangrooveu voli se poigravati i s poznatim i manje poznatim pop pjesmama pa tako uz odlične muzičare Tonija Starešinića (Mangroove, Chui, Tobogan, Sunrise sessions...) i Đuru Dobranića (Groovy Cakes, Tannu Tuwa) nastaje **Željka At Ease** - jazz improvizacija - vesela, nepredvidljiva, nepretenciozna i prije svega opuštajuća.

DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

ZABOK ~ 19.-24.10.2015.

www.danigjalskog.com

PONEDJELJAK
19. listopada

9:00

Radionica
**Da sam ja
urednik/ica u
časopisu poezije**

VODITELJICA
Evelina Rudan

(Dvorac Gjalski)

18:00

Otvorenje
Dana K.Š.
Gjalskog
izložbom slika
Zlatka Kesera

(Velika galerija)

UTORAK
20. listopada

15:00

Proglašenje
pobjednika i
dodjela Male
nagrade Gjalski
(OŠ K. Š. Gjalskog)

SRIJEDA
21. listopada

17:00

Predstavljanje
Radionice
kreativnog
pisanja,
Fotoradionice
i Likovne
radionice
umjetničke
grafike
(Gimnazija AGM)

18:00

Izložba reljefa
Vande Jurković
(Regalerija,
Regeneracija)

ČETVRTAK
22. listopada

11:00

Okrugli stol
**Perspektive
razvoja
kontinentalnog
turizma KZŽ**
(Velika galerija)

17:00

Proglašenje
pobjednika i
dodjela Nagrade
Gjalski za
učenike srednjih
škola
(Gimnazija AGM)

PETAK
23. listopada

11:00

Dan Osnovne
škole
(OŠ K. Š. Gjalskog)

17:00

Promocija
PoZiCe –
knjige literarnih
i likovnih
radova učenika
Poreča, Zaboka
i Crikvenice
+ promocija
CD-a **Zabočkih
mališana**
(Gimnazija AGM)

SUBOTA
24. listopada

18:00

**Svečanost
dodjele
Književne
nagrade
Ksaver
Šandor
Gjalski**

(OŠ K. Š. Gjalskog)

DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE

20:00

Promocija
knjige **Kupila
sam klavir
sama Ljiljane
Pavline**

+

21:00

Koncert
Željka At Ease
(Polanović)

19:00

Izložba nakita
Stjepana Balje
(Gradska knjižnica)

20:00

Književna
tribina o
Ksaveru
Šandoru
Gjalskom
(Velika galerija)

21:00

Koncert
Mangroove
(Polanović)

19:30

Kazališna
predstava
Plemena
(Multimedijски
centar)

19:00

Književna
večer s **Ivanom
Šojat-Kučić**
(Zelena dvorana)

SPONZORI

TRGOCENTAR • CVJEČARNICA TIJAN